

محور های سخنرانی معاون آموزشی
در سی و چهارمین همایش معاونان آموزشی
۱۰-۸ خرداد ۱۳۸۶ - ارومیه

بسم الله الرحمن الرحيم و به نستعين

شهادت دخت گرامی پیامبر اکرم^(ص) ام الائمه حضرت فاطمه زهرا، صدیقه کبری سلام... علیها را خدمت شما تسلیت عرض می کنم.

عرض سلام و خیر مقدم دارم خدمت همه عزیزان و همکاران محترم حاضر در جلسه و از اینکه دعوت ما را برای شرکت در این همایش

پذیرفتید

تشکر می کنم.

تشکر ویژه دارم از استاندار محترم جناب آقای دکتر قربانی و سایر مسئولین محترم استان که قبول زحمت فرموده و در این مراسم شرکت نمودند. در همین جا از حمایت‌های همه جانبه استاندار محترم از دانشگاهها

تشکر می کنم.

همچنین از ریاست محترم دانشگاه ارومیه جناب آقای دکتر صدقی و مسئولین محترم، اساتید، کارکنان و دانشجویان محترم دانشگاه ارومیه به

ویژه جناب آقای دکتر زارع معاون محترم آموزشی دانشگاه که زحمت میزبانی این نشست را تقبل کردند صمیمانه تشکر می‌کنم.

از برادر عزیزم جناب آقای دکتر میرزایی رئیس محترم دانشگاه صنعتی ارومیه و همکاران ایشان نیز که جمع ما را همراهی می‌کنند صمیمانه سپاسگزارم و امیدوارم که در آینده ای نه چندان دور شاهد رشد بیش از پیش دانشگاه ارومیه و دانشگاه تازه تاسیس صنعتی ارومیه باشیم. ما نیز با تمام توان در خدمت دانشگاههای استان خواهیم بود.

ابلاغ سلام جناب آقای دکتر محمد مهدی زاهدی وزیر محترم و عذر خواهی بابت عدم حضور ایشان بدلیل همزمانی با مراسم ارتحال حضرت امام را اعلام می‌دارم.

۱- از اینکه فرصتی دست داد تا گردهمایی معاونان آموزشی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور را در ارومیه برگزار کنیم خدا را شاکرم و امیدوارم که در آینده نیز چنین فرصت هایی داشته باشیم و بتوانیم به بررسی و تبیین سیاستها و اقدامات انجام یافته در وزارت علوم بپردازیم و متقابلاً از دیدگاههای ارزنده شما عزیزان برخوردار شویم.

۲- در آستانه روزهای چهاردهم و پانزدهم خرداد ماه، سالروز ارتحال بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، و قیام خونین پانزدهم خرداد قرار

داریم. به روان پاک حضرت امام، ارواح طیبه شهدا به ویژه و شهدای پانزدهم خرداد ۱۳۴۲ درود می فرستم و برای مقام معظم رهبری آرزوی سلامتی و طول عمر می نمایم.

فراموش نکنیم و فراموش نمی کنیم که توسعه علمی کشور که امروز مصادیق بارز آن را می توان در دستیابی به فناوری چرخه سوخت هسته ای ، پیشرفت های شگرف در موضوع سلولهای بنیادی، زیست فناوری و ریز فناوری مشاهده کرد، مرهون روشن بینی و درایت امام راحل عظیم الشان و تدبیر و حمایت های همه جانبه مقام معظم رهبری است که به ما درس خود باوری، خود اتکایی و اعتماد به نفس آموختند و با رهنمودهای مدبرانه و حمایت های بیدریغ خود، حرکت در طریق توسعه علمی کشور را برای دانشگاه و دانشگاهیان تسهیل کردند.

از خداوند قادر متعال می خواهم که همه ما را قدرشناس این نعمت بزرگ الهی قرار دهد.

۳- البته قدرشناسی از این نعمت به اظهار سپاس در کلام خلاصه نمی شود، بلکه این قدرشناسی باید در عمل تحقق یابد. هنگامی که مقام معظم رهبری از نهضت نرم افزاری سخن می گویند و یا لزوم تهیه نقشه جامع علمی کشور را یادآور می شوند، بر ما و شما تکلیف است که برای تحقق این اهداف برنامه ریزی کنیم و زمینه های لازم برای عملیاتی کردن برنامه ها را فراهم سازیم که به

حمداله طی دو سال اخیر در این زمینه گام های موثری با کمک همه دست اندرکاران امور آموزش عالی در حوزه های صف و ستاد برداشته شده است و از این حیث باید از همه مدیران و کارکنان دانشگاهها و موسسات آموزش عالی، به ویژه معاونان آموزشی سپاسگزاری کرد. در عین حال باید متذکر شد که این حد از پیشرفت کافی نیست، بلکه ما باید سرعت خود را در تولید علم و توسعه فناوری های نو، بیش از پیش افزایش دهیم، تا حدی که بتوانیم عقب ماندگی های علمی گذشته را با سرعت جبران کنیم.

تامین اساسی ترین هدف سند چشم انداز که احراز مقام اول علمی و اقتصادی کشور را در منطقه آسیای غربی تکلیف می کند، جز با برنامه ریزی جامع، دقیق و همه جانبه و بکارگیری بهینه تمامی امکانات و استعدادهای بالقوه و بالفعل امکان پذیر نمی باشد و دستیابی به این هدف مهم مستلزم تهیه نقشه جامع علمی کشور است. در همین خصوص لازم است خاطر نشان سازم که با توجه به توصیه ها و تاکیدات مقام معظم رهبری گام های قابل توجهی در جهت تهیه نقشه جامع علمی کشور برداشته شده است.

۴- وزیر محترم در برنامه ای که به هنگام اخذ رای اعتماد به مجلس شورای اسلامی ارائه کردند در بخش آموزش، اجرای مواردی را

متعهد شدند که در اینجا به برخی از آن موارد که در ارتباط بیشتر با حوزه فعالیت معاونان آموزشی است اشاره می‌کنم:

- بازنگری و اصلاح ساختار برنامه ریزی آموزشی و ارائه برنامه‌ها و رشته‌های میان رشته‌ای؛
- تقویت آموزش عالی به منظور دسترسی همگانی، بویژه تقویت و گسترش دوره‌های تحصیلات تکمیلی؛
- تامین اعضای هیات علمی جدید، بهبود شاخص نسبت استاد به دانشجو و اصلاح هرم هیات علمی؛
- برنامه ریزی برای حمایت از استعدادهای درخشان و هدایت آنها به سمت نیازها و پوشش دادن به اولویت‌های راهبردی کشور؛
- بازنگری در ارزیابی آموزشی اعضای هیات علمی و دانشجویان؛
- ارزیابی مستمر گروه‌های آموزشی؛
- ایجاد انعطاف در برنامه ریزی آموزشی و افزایش قدرت انتخاب دانشجو در رشته‌های تخصصی؛
- بهینه کردن تقویم آموزشی دانشگاه‌ها؛
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی و روش تحقیق برای ارتقای مهارت‌های آموزشی اعضای هیات علمی؛

- گسترش دامنه نظارت بر عملکرد دانشگاهها و موسسات آموزش عالی.

- در حال حاضر نزدیک به $3/000/000/-$ دانشجوی، یعنی ۲۵٪ از جوانان ۱۸-۲۴ سال ما در دانشگاههای کشور مشغول به تحصیل هستند. شانس قبولی جوانانی که برای ورود به دانشگاه ثبت نام می کنند در سال جاری به ۷۵٪ رسیده است یعنی از هر ۴ متقاضی ۳ نفر در دانشگاههای کشور در بخش دولتی و غیر دولتی پذیرفته می شوند. نسبت استاد به دانشجو در دانشگاههای وابسته به وزارت علوم $1/18$ است و در مجموع این رسالت بزرگ را $75000/-$ عضو هیات علمی و مدرس در بخش دولتی و غیر دولتی عهده دار هستند که توسعه دوره های تحصیلات تکمیلی و به ویژه دوره های دکتری نقش به سزایی در تامین اعضاء هیات علمی مورد نیاز دارد.

- بر اساس اهداف کمی پیش بینی شده در برنامه پنجساله چهارم، مقرر است تا پایان برنامه (یعنی پایان سال ۸۸) امکان تحصیلات دانشگاهی برای ۳۰٪ از جوانان ۱۸-۲۴ سال فراهم شود و این بدین معنی است که جمعیت دانشجویی کشور به حدود $4/000/000/-$ نفر خواهد رسید. شانس قبولی

برای ورود به دانشگاه نزدیک به ۱۰۰٪ خواهد بود، در بسیاری از رشته ها پذیرش بدون کنکور میسر می شود و رقابت جدی بین داوطلبان برای ورود به معهود رشته های پر طرفدار خواهد بود. تعداد دانشجویان کارشناسی ارشد تا پایان برنامه به -/۱۵۰/۰۰۰ نفر و دکتری به -/۳۰/۰۰۰ نفر خواهد رسید. شاخص تعداد دانشجویان تحصیلات تکمیلی در دانشگاههای وزارت علوم به ۳۰٪ کل دانشجویان در این بخش می رسد و تعداد اعضاء هیات علمی که این ماموریت مهم علمی را به انجام می رسانند در بخشهای دولتی و غیر دولتی بالغ بر -/۱۰۰/۰۰۰ نفر خواهد بود و این در شرایطی است که عمده توجه ما در توسعه بخش آموزش عالی دولتی به منظور تامین هیات علمی مورد نیاز به تحصیلات تکمیلی به ویژه دوره های دکتری معطوف خواهد بود.

با ارائه این آمار و ارقام با کمال خوشوقتی می بینیم که با تلاش جمعی و عزم راسخ تمامی دانشگاهیان، بخش اعظم برنامه های جناب وزیر به اجرا گذاشته شده است. گسترش دانشگاهها با هدف دسترسی عمومی به آموزش عالی در حد رضایت بخش انجام شده است توسعه دوره های تحصیلات تکمیلی با جدیت تمام دنبال می شود؛ بازنگری برنامه های درسی با تاکید بر رشته های هنر و علوم انسانی در جریان است. با

تاسیس کرسیهای نقد و نظریه پردازی در دانشگاهها زمینه تربیت نظریه پردازان خلاق و متعهد و توسعه نظریه پردازی در عرصه های مختلف علمی فراهم ساخته شده است؛ میان دانشگاه و بخش های مختلف اقتصادی و اجتماعی کشور ارتباطات تنگاتنگی برقرار شده و به این ترتیب التزام اجتماعی دانشگاه محقق شده است؛ ارزیابی درونی به تدریج در گروههای آموزشی، دانشکده ها و دانشگاهها نهادینه می شود و نظارت و ارزیابی به جایگاه واقعی خود دست می یابد.

با اینهمه چنانچه پیشتر متذکر شدم، اینگونه دستاوردها، هرچند خوشحال کننده و امید بخش است، اما برای رسیدن به هدف سند چشم انداز کفایت نمی کند، بلکه ما باید با عزمی راسخ تر و برنامه ریزی دقیق تر و با استفاده بهینه از تمامی ظرفیت ها و امکانات با سرعت بیشتر، توسعه مبتنی بر دانایی را در کشور محقق کنیم. در این خصوص توجه معاونان محترم آموزشی دانشگاهها را به چند نکته جلب می کنم:

۱. امروز استعدادهای هرکشور بزرگترین سرمایه آن کشور محسوب می شوند. از این منظر شما، مدیران دانشگاهی اداره بزرگترین و در عین حال پیچیده ترین بنگاه، یا عظیم ترین سرمایه انسانی را در اختیار دارید و به این لحاظ در قیاس با مدیران دیگر دستگاههای اجرایی، به مراتب مسئولیت بیشتری دارید. بنابراین همه با هم بکوشیم که اولاً ابعاد این مسئولیت عظیم را بشناسیم و ثانیاً با دقت و

شهامت به مسئولیت هایی که بر عهده گرفته ایم عمل کنیم، که بزرگترین پاداش و اجر اخروی از آن بندگان صالح و سخت کوش خداست.

۲. نیروی عظیم جوانان مستعد، علاقه مند و متعهد، بزرگترین پشتوانه برای فتح قله های علمی است. بکوشیم که از این نیروی عظیم به احسن وجه، در جهت مصالح جامعه و کشور بهره گیری کنیم و با برخورد مدبرانه، مشفقانه و دلسوزانه، خود باوری و هویت مندی را در آنان تقویت کرده و عزمشان را برای دستیابی به بالاترین سطوح علمی استوار گردانیم.

۳. توسعه فرهنگی جزءلاینفک توسعه همه جانبه و پایدار و بی توجهی به مولفه های معنوی و اخلاقی در نظام آموزشی آسیب زا و مخرب است. بنابراین به خودم و شما معاونان آموزشی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور اکیداً توصیه می کنم که این مهم را در برنامه ریزی ها لحاظ کنیم و با معاونان فرهنگی و دانشجویی در این خصوص تعامل لازم را داشته باشیم.

۴. بازنگری مداوم در نظام آموزشی با هدف اصلاح و تجدیدنظر در برنامه هایی که کهنه یا تقلیدی محض است باید در دستورکار همه معاونان آموزشی قرار گیرد. برنامه های

آموزشی و درسی باید به گونه ای باشد که دانش آموختگان آموزش عالی کشور، توانایی تفکر مستقل و حل مساله را داشته باشند، بتوانند فکر کنند و توانایی تجزیه و تحلیل و استنتاج از داده ها و فرضیات را داشته باشند.

برنامه های آموزشی و درسی، همچنین باید با رویکردی تدوین شود که دانشگاه سنتی را به دانشگاه کارآفرین تبدیل کند. باید به پرورش دانش آموختگانی بیندیشیم که بی هیچ دغدغه، در بازار کار برای خود جایی پیدا کنند و بتوانند از آموخته های خود استفاده کنند. لازمه این امر توجه به کیفیت و رعایت تناسب در تدوین و اجرای برنامه های درسی است، که از اهم مسئولیت های معاونان آموزشی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی محسوب می شود.

۵. بند الف ماده ۴۹ قانون برنامه چهارم توسعه و ماده ۱۰ قانون اهداف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری هویت مستقل دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی را به رسمیت شناخته است. البته در مقابل برخورداری از این حق، تکلیف یا تکالیفی وجود دارد که می تواند در "پاسخگویی" خلاصه شود. بنابراین مدیران دانشگاهی در وجه عام و معاونان آموزشی به طور خاص باید به سمتی بروند که با استفاده از اختیارات قانونی موجود بتوانند برنامه های خود

را به اجرا گذارند و در هر شرایطی به کارکرد اصلی دانشگاه که همان توسعه علمی است اهتمام داشته باشند و در این مسیر طبیعتاً وزارت علوم، تحقیقات و فناوری پشتیبان و حامی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی است و برای واگذاری اختیارات بیشتر در هر زمینه که لازم باشد آمادگی کامل دارد.

پایان بخش عرایضم تاکید بر این نکته است که تمامی فعالیت های خود را با رویکردی مثبت و امیدوار کننده، دنبال کنیم و رفتار و گفتار خویش را به گونه ای مدیریت کنیم که علاقه به پیشرفت و امید به آینده روشن را در دانشجویان تقویت کند و با القاء روحیه، نشاط و دلگرمی زمینه ساز رسیدن آنها به قله های علم و معرفت باشیم.

انشاء... همه با هم و دست در دست هم برای تحقق اهداف کمی و کیفی نظام آموزش عالی کشور تلاش کنیم و ایران عزیز را در جایگاه اول علم و فناوری و اخلاق اسلامی در منطقه بنشانیم.

و الاسلام علیکم و رحمہ ا... و برکاتہ

موفق باشید